

С. АЛЕНСЕЕВ,
хатмат аналл. нопр.

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

ЛИТОВСКОЙ ССР. «Т-25 А» тракторга механизатордар үзлмил-
ларигэр табыгастаах миестэ оңоһулунна. Бу тракторлары Влади-
мирскаядаагы тракторнай завод оңорон таһаарар. Трактор кабин-
а тыгэр температураны уларытар регулятордар туруорулуннулар.
тракториһы агрохимиикаттартан эрэллээхтин нөнүсүүр система
оңоһулунна.

Завод конструктордара Ливендаагы тыа хаһаайыстыбатын академиятын үлэ харыстабылыгар нафедратын үлэһиттэрин кытта на-
бинаны холбоһон оңордулар.

СНИМОНКА: кафедра старшей научной сотрудница Р. Жемайтисене, уошня аспирант Г. Кулинкаускас, трактор, двигателины тызыны кампилилар.

В. ГУЛЕВИЧ фотота. ССТА фотохрониката.

ИККИЙН САХА СИРИГЭР

Аан манай Сэха сиритэр мин 1973 сыллаахха өлөө сымдаан бастым. Оһио сүүс харахтаах дуу бэҕка куустээх оһиһооччуларга оһиһуу теоритыгар уонна практикатагар семинар ыһыһтыам. Ол сыддьан нууучча дуобатын таһааччылары кытары үүсө партидлары оһиһообутум. Оччолорго эдэр кыахтаах маастарга кандидаттары Н. Пинигини, Ю. Прохоровы орууу бэлэһини көрбүтүм. Ус сыл буолан баран Якутскайга иккөһүн көлүм. Манна нууучча дуобатыгар «Урожайга» бастымырын курахтеһин полуфиналы ыһаһтылар буолбута.

Турирга Россия араас уобаластарыттан общество 14 куустээх дуобатчыттара мустууйттара, ол иһинтэн 12 спорт маастара, ортук бэллиллэхтэра профсоюзтар уонна ССРС тьаа сиринээри дуобатчыттарын чемпионна М. Юдин, Чувашия хаа да-тогулаах чемпионна Ю. Бозырев, ССРС чемпионнагын кыттыылара В. Тарохин. Олохтоохтор спортиннай ааттарын Саха сирин маастары маастара, маани дэратан атыоха, Иурба журналдаа — бастыг пропандист, сахалыа тьааныан дуобат учэбинигын суруйбут Семен Николаев уонна уруккуттан билэр дээрүм, хаһыма-үйлээ маастар буолбут, Иван Ивигин көмүскээбиттара.

Бирингээх министэр Лылыр-
лара тийэх туурга эрз быһаарыл-
лыбыта. 9-туу очкону хамуубут
С. Николаев итиннэ бу ыстагы-
йа автора бастаабытара (коэф-
фициент таблицатынан С. Никол-
аев чемпионон буолбута), 8,5 оч-
колоох Н. Нинигин үйүе, М.
Юдин төрдүс, оттон Пөмүгү оҥ-
куолатын учуутала Ю. Прохоро-
маастар ыуорматын доһорон бөһдө
министэргэ тигистилэр.

Кордоххо, бэрт судургу күрдүк
позицияра кыйаары өлүс үгүбү-
Нэммин көбөйдүм: 1... нэб хааппа-
һын 2... дөб, 3... дөд хааппа-
һын даяакка хатааары үрүһнэр
эһи бэлазын хоту оонньоотулар
2вэ3! дөб 3нж3! Ити хаамыына
ейтөөс көрбөтөхпүн.

Турнир кытмылактары сажа-
шоругуру историятын кытта бля-
сийонгара, кыраайы уурагэр уш-
на сажа бастагы суруйааччы-
П. А. Ойуунускай ижейдигарга
саядыбыгытара. Күрэхтаһын кан-
титэн маастардар селиттары биэ-
ро ойройоннарынан тарбасытта-
ра. Миң Чурапчы, Азексоевская,
Орджоникидзевакк ойройоннарга
малдытылаатым. Турнир бара-
турданына, үгүс дубоаты тап-
тааччылар маастарлар ооннууу-
ларын болдоомдолохтук катзын
көрөлзөрүн, партиялары устан-
ытталарын уонна ырыталарын
сөртүн көрүүтүм. Ойнообор орду-
скастара 500 киһи кытмыбы-
тын сөртү диги сөхтүтүм. Сорботх
Чурапчыга буолбут сөһсөк 75
киһи кытмыбыга.

Салмай үчүтэйз — илгилейбиз
интернат-оскуолада селге баш-
ария. Бу оскуолада араас өрө-
йүөнүктөн дубат теориятынан
уникал практикасынан даярыктан
өбөлөр үөрөтө калдылар. Бу —
дойду үрдүнөн ичинин хайылах-
лаах маңнайгы интернат-оскуола.
Бизинин дубат отделениетыгар
24 өрө даярыктанар. Кипилери
белгилери оонжуудутун таптылар
уонда барка бизер Семен Жиркон
салайар.

Алексеевский оройуонга эмдэ-
хымд кархасбиллэх этэ (ман-
на легендарный революционер
Петр Алексеев бобити олоху-
тиэх күүһүнн аатарбыта). Чор-
гох салинньиатар Николай
Кычкин салайааччылаах общес-
твеннай дуобат оскуолата үлэнир.
Сыл бүтүүгүр оройуон киини-
гар спорттивнай оскуоланы аһарга
балаһынналар, онно дуобат өт-
сөлөннөтө баар буолуо.

Орджоникидзевский оройуон
Покровский элэнийнхэтинэн бэ-
лэн сырылбын түмүктээтик,
Леанка ооншуур минхэ чэпчэ-
китэ суовун маньнык ба түтэнтэн
итэрайлахха сөн; 1. фсб хааг-
манпар 1...на5! түстэ (чазыл-
хай идех) 2. хсб ас7 3. ас5
сб6 уонна дубат суубута.

В. АГАФОНОВ.

(«64» сүрунал 15 №-ра, муус устар 9—16 күнүрө 1976 с. С. Жирков тылбааһа).

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ

ОЛИМПИАДА КӨБҮӨРҮГЭР

Бу күннэргэ спорду сэтээрэччүлэр ыраах Монреальтан радионун уонна телевиденин биигилэрин түүнү-күнү аахсыбакка, тээн, советскай олимпиадаларга үлэһэй олимпиадалары уоруттунуһу үлэстэдэр.

Ордуз долгууулаах үүтэнээр онгоа тустууга күүрхтэһин саргымнаа күнүтүн үүнүүлэр. Игилэр дөйдүлэхтэрэ: Роман Дюнев, Александр Иванен, Павел Ширини бу улахан көбүргө ааһыды ааттаахтарын кытта нэмэх үрдүк эрийса тахсыыттарынан аһаарыахлар.

Бөбөңдө сарсымарда эфринини
анадаттын үрүүзүз сурах кел-
е: Монреаль көбүрүгөр жалый-
а эргирге 48 кг Роман Дмитри-
а, 52 кг Александр Иванов, 57
кг Владимир Юнин, 62 кг Сергей
Иофеев ыраас кыйыныны ситис-
мээр. Павел Нивитин утарыда-
мачтын очконан хотто.

ССРС үүдэлээх тренеры Д. Н. Яковлев бичаарарымын, Павел нир дүүтээх утарылаааччытын бичаарымын өйдөнөр. Хэлэгтэрт үчүтэй саралаахынырын тигэргинердэгэ дээрк мөлтөөхөө, Олимпиадада ситиһирээхөөгч бичаарым!

Д. ЗВЕРСТОВ.

Кариес эмискэ домна быгани-
нык (хроническайдык) раскүүр.
Оралар «молочный» тивстарыс
уонна доруубудуларга жалтат
дааһыс, организмнэра ыорымы
кыаһын ытарсыбат буолан, кариес
дубажнык раскүүр. Билиин эи-
тиннэтэҕэ арыс мармыларга
түрдүсэ соһ. Ылмалыктык тым-
нык өртөтөгөнүлүкатытат. Тым-
ныгар кыаһатысөбөт кийи курдат
мармыгысөбөт ыларарга соһун
аралбатат. Ыстатимытат кыһа-
нык аһылым курдатат кыһа
рострит, аһа курдук мармылар
раскөдүлүнэрнэр түрдүр.

Тийс хариуцлын сэрэгчилсэн ажил мэргэслэлээр дамжуулан улаан гурвантны нэлээд ихэнх нь бодлогын талаар профилактика-
ческой көртү домна зогсоон

Заван аларыттан үлкэ ырааста-
нар, онтон быталар—метылар өт-
тулларын, Түбө ис өтгүн эмчэ
ыраастахылар, аһаатар аайы
айлары сыйбонмолор, Шетка ойуо-
байы метаккаһа узунун төһүн-
ры уурдалар.

Орону икки саяхмттан үнүгээр
дизра айыгтозун аайа айыгун
саяхмтталыгтаат. Үнүгээр тэ-
кашан барокуула сур, 4—5 сая-
хмттан аилалар оёо аастагунан
абэтэр бароһоорган мралсатмт-
лар.

Бүтүн тикс—айылга биэрбит
кирсэлэ. Тинскитин дарыстеван,
ырайыабына тута стоматолокка
кордорун, эмтатик!

Е. ВАСИЛЬЕВА,
санитарная сырдатчы
инструктара

Атырдыах ыйа хайдах буолуой?

От ыйытар хайа да дылаагар олгом от үүн-
нэ, ону хомулан ыларга атырдах ыйытар
туох-ханнык күн-дыл буолара кини барытын
көтөрүөһүрүтөр.

Мэргэнийг дөхдөг өртөөтгэр ордууд элбэх ардах түшүүрэг-Халхынцгар хаймгийнцамаа куурууллар. Бу ардаалайнт хайман бикниги оройюоммуутар маадмынтаабатаба ираатта. Сэлгын температура туунүн 10—15, агтон күнүхүн 18—23 кырандые буолуода, ити нуормалтан арынны кыра.

Иккис декадада босхо былыт көтө смлдьян ар-
мыр. Салгын температурата күнүбүн 12—14,
үүнүн 6—11 кыраадыс, эмис хабыгынаах.

Үнэс декадаба нураан. Температурата хүнүйүн 7—22, түүнүн 2—7 кыраадыс, бу нуорматтан ыдыс.

Ийм баян гяала мөлтөх, байдарм сөнгүү 40
м. Кэлин декада куралынна,

М. КАРДАШЕВСКОЙ,
авианеостанция начальника.

Түптыр арабыт, аһабит,
һймахыт.

БЫГАНОВ

Алексей Павлович

уһун, ыарахын ыарымтан
олбүтүгү дүрүгүнүн курутуулан
туран, бокунуһуук табаарыс-
тарыгар, бизэр дьоннорулар
иһитиннарэбит.

Оболоро, сэннээрэ
аймахтара

БИНИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовой индекс 678700, Чурапчы с., Карл Маркс
уул. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—91-395, отделлар—91-495, улусай—
91-505.

«Сага олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся Якутской АССР.

САКААНЫН №-рз 91

ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ

с. Чурапча, ул. Карла Маркса 12

Тиражи 2765.